

Grunnskolen i Aust-Agder

Retningslinjer for lokalt gitt eksamen

2019

Revidert desember 2018

Bokmål

Forskrift til opplæringslova

§ 3-29 Lokalt gitt eksamen i grunnskolen

Kommunen har ansvaret for gjennomføringa av alle lokalt gitte eksamenar. Faglæraren har plikt til å utarbeide forslag til eksamensoppgåver.

Eleven skal få vite kva fag han eller ho skal prøvast i, 48 timar før sjølv eksamen. Laurdagar, søndagar, høgtidsdagar og heilagdagar skal ikkje reknast med. Eksamen skal ikkje gjennomførast på måndagar og dagen etter høgtidsdagar og heilagdagar.

Munnleg eksamen skal gjennomførast med førebuingssdel. Førebuingssdelen er ein obligatorisk skoledag dagen før eksamen, der alle hjelpemiddel er tillatne. Når førebuingssdelen tek til, 24 timar før sjølv eksamen, skal eleven få oppgitt eit tema eller ei problemstilling. Førebuingssdelen skal ikkje inngå i vurderingsgrunnlaget.

Ramma for eksamen på eksamensdagen skal vere munnleg eksamen på inntil 30 minutt per elev.

Lokalt gitt eksamen skal vurderast av to sensorar. Éin av sensorane skal vere ekstern. Den andre sensoren kan vere faglæraren til eleven. Faglæraren har plikt til å delta i vurderinga som sensor. Dersom det er usemje om karakteren, avgjer den eksterne sensoren.

Ved eksamen som krev eksaminator, skal den eine sensoren vere eksaminator. Eksamineringa skal gi kandidatane høve til å syne kompetanse i så stor del av faget som mogleg. Under eksamen kan elevane prøvast i fleire relevante delar av læreplanen enn det som kan lesast direkte ut av ein førebuingssdel. I eksamenstida ved munnleg eksamen skal eleven presentere temaet eller problemstillinga som han eller ho har førebudd i førebuingssdelen. Dersom det er usemje om kva eleven skal prøvast i, er det den eksterne sensoren som avgjer.

Forberedelse til lokalt gitt eksamen

Elever og lærere bør tidlig, og senest ved oppstarten av 10. kl. gjøres kjente med følgende rundskriv og retningslinjer:

- 2-2014 fra Udir.: «Lokalt gitt muntlig eksamen»
<https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/eksamen/Udir-2-2014/>
- Regler for muntlig eksamen
<https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/muntlig-eksamen/>
- Retningslinjer for lokalt gitt eksamen for grunnskolen i Aust Agder
- Elevhefte *Lokalt gitt eksamen*

Det er ønskelig at det i løpet av 10. kl. arrangeres en prøvesituasjon som er mest mulig lik den elevene møter under ordinær eksamen. Dette innebærer følgende:

- Elevene blir kjent med rammer og regler for eksamen

- Elevene får erfaring med aktuelle oppgavetyper
- Elevene får erfaring med hvordan veiledning blir gitt
- Elevene får erfaring fra presentasjon bl.a. ved bruk av IKT-utstyr
- Elevene og de foresatte får informasjon om reglene for klagerett knyttet til lokalt gitt eksamen

Viktige tidspunkt for gjennomføring av lokalt gitt eksamen i regionen:

Pkt	Hva	Frist	Ansvarlig	Merknad
1	Fastsetting av tidspunkt for lokalt gitt eksamen	01.06. (året før)	Regionen	
2	Melding til regionen om sensorer	20.02.	Rektor	
3	Samordningsmøte	Mars	Regionen	Sensoroppsett og Retningslinjer
3	Gjennomføring av eventuelt sensorkurs	April	Regionen	
4	Melding om bruk av sensorer til kommunen	April/Mai	Regionen	Brev
5	Melding om trekkfag til skolene	April/Mai (se i sammenheng m/pkt 4)	Skoleeier (Kommunen)	Rektor sørger for oversikt over elever med fritak
6	Fagrapport/lokal læreplan til rektor	Tre uker før eksamensdagen	Faglærer	
7	Melding om trekkfag til faglærer og sensor. Rektor sørger for at aktuell fagrapport/lokal læreplan blir sendt til sensor	2 uker før eksamensdagen	Rektor	
8	Utarbeidelse av forslag til eksamensoppgaver	I perioden fra faget er kjent til eksamensdagen	Faglærer/sensor	Jf punktet «Faglærere og sensorers forberedelsesdel.»
9	Melding til elevene om fag	48 timer før eksamensdagen	Rektor	Dele ut «Elevhefte.»
10	Forberedelsesdel med trekking av tema eller problemstilling	24 timer før selve eksamen	Rektor	Obligatorisk skoledag
11	Eksamensdager	uke 23,24		

Faglærere og sensorers forberedelsesdel

Tidsrammer.

Faglærer, normalt den læreren som har elevgruppa i faget, og ekstern sensor, får beskjed om trekkfag to uker før eleven får melding. Ekstern sensor må ha mottatt fagrapport/lokal læreplan og oppgaver senest fem dager før eksamen. Disse to ukene står til rådighet for ekstern sensor og faglærer til å gjøre nødvendige avklaringer og forberedelser. **Det er faglærer som har hovedansvaret for å etablere kontakt med ekstern sensor.** *Dersom faglærer ikke tar et slikt initiativ i løpet av den første dagen, må ekstern sensor ta kontakt med skolen.*

Fagrapport/lokal læreplan.

Hver faglærer må vurdere om den lokale læreplanen i faget er utarbeidet slik at den oppfyller disse kriteriene (kulepunkt nedenfor) slik at den lokale læreplanen i faget dermed også er fagrapport. Senest tre uker før eleven får melding om trekkfag må faglærer ha utarbeidet fagrapport, eventuelt bruke lokal læreplan i faget, som presiserer hvordan elevgruppen har arbeidet for å nå kompetansemålene i læreplanens fagplan:

- Fagrapporten /den lokale læreplanen bygger på alle kompetansemålene i fagplanen.
- Fagrapporten/den lokale læreplanen beskriver de emner, temaer, prosjekter og lignende som det har vært arbeidet med for å nå fagplanens kompetansemål, med særlig vekt på arbeidet siste skoleår.
- Fagrapporten/den lokale læreplanen klargjør hvilke kompetansemål som har vært vektlagt innenfor de ulike emner, temaer, prosjekter eller lignende.
- Fagrapporten/den lokale læreplanen klargjør hvilke arbeidsmåter og læringsmetoder som har vært benyttet i de ulike emnene, temaer, prosjekter eller lignende.
- Fagrapporten/den lokale læreplanen klargjør hvilket utstyr, hvilke læremidler, ekskursjoner og lignende som har vært brukt.

Rektor godkjenner fagrapporten/den lokale læreplanen og eksamensoppgavene.

Eksamensoppgaver og eksamineringa.

Faglærer har ansvar for å utarbeide oppgaver til lokalt gitt eksamen i form av et tema eller en problemstilling. Med til arbeidet med eksamensoppgavene for faglærer hører også å forberede spørsmål og problemstillinger til eksamineringa etter eleven sin presentasjon. Kompetansemålene i læreplanens fagplan og fagrapporten/den lokale læreplanen er grunnlaget for utarbeidelse av eksamensoppgavene. Temaet eller problemstillinga må være tilstrekkelig omfattende til at det vil være naturlig å trekke inn flere deler av læreplanen under selve eksamineringa. Eleven skal få eller trekke et tema og/eller en problemstilling. Om eleven skal trekke eller få utdelt tema/problemstilling avhenger av hvordan oppgaven er formulert. Ekstern sensor påser at oppgavene gir grunnlag for å vurdere elevens kompetanse slik denne er beskrevet i kompetansemålene i læreplanen. ***Sensorene skal lete etter elevenes kompetanse, og ikke etter den kompetansen de ikke har.*** Ekstern sensor og faglærer må også drøfte hovedlinjene for de kriteriene som skal brukes for vurdering av elevbesvarelsene. Se punktet «Vurdering og karakterfastsettelse.»

Lyttetekster.

Udir. seier dette om lyttetekster:

«Til muntlig eksamen er det viktig å gi elevene mulighet til å vise kompetanse i lytteforståelse. Lytteforståelse kan vurderes på ulike måter, f.eks. gjennom interaksjon og ved bruk av ulike typer lyttetekster/lytttemateriell.

Tidligere var det en vanlig lokal ordning å gi elevene en lyttetekst 30 minutter før selve eksamenen startet. Lytteteksten kunne enten brukes alene eller gis i tillegg til en lengre forberedelsesdel (for eksempel 48 timer).

Med endring i reglene for muntlig eksamen fra våren 2014 skal alle elever få tema/problemstilling 24 timer før selve eksamen. Dette har konsekvenser for bruk av lyttetekster til muntlig eksamen.

Skolene velger selv om de vil bruke lyttetekster/lytttemateriell til muntlig eksamen. Disse kan være en del av forberedelsesmaterialet (som elevene får 24 timer før eksamen) og/eller inngå i selve eksamen (som varer inntil 30 minutter, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-29 og 3-30). De kan ikke gis 30 minutter før eksamen.»

Rolleavklaring mellom ekstern sensor og faglærer.

Faglærer har ansvaret for og styrer kommunikasjonen med eleven. Innenfor de rammene faglærer legger, kan ekstern sensor delta i samtalen med eleven.

Elevenes forberedelsesdel.

Oppgaven som gis til lokalt gitt eksamen må gi den enkelte eleven mulighet til å vise sin kompetanse i så store deler av faget som mulig. Dette får konsekvenser for formuleringen av eksamensoppgavene og samtalen med eleven etter presentasjonen. Eleven må derfor også få spørsmål som går utover innholdet i presentasjonen. Det kan i prinsippet stilles spørsmål fra alle kompetansemålene i læreplanen til faget. Tema eller problemstilling skal ikke instruere elevene i hvordan oppgaven skal løses.

Elevenes muligheter, retter og plikter.

Elevene har lokalt gitt eksamen enkeltvis eller som par. Velger en å være par, bør elevene ikke skille mer enn en karakter. Ved uenighet har rektor det avgjørende ordet. Eleven skal i hele forberedelsesperioden ha tilgang til IKT-utstyr med internett. Skolen bør legge til rette for at elevene får arbeide så uforstyrret av andre aktiviteter på skolen som mulig. Elevene får fritt velge presentasjonsform. Dersom en elev har krav på spesiell tilrettelegging av eksamen, tar rektor avgjørelse i tråd med Forskrift til opplæringslova § 3-32.

Senest når eleven får rede på hvilket fag han/hun skal prøves i ved lokalt gitt eksamen, skal eleven ha tilgang til en fagrapport/lokal læreplan for det aktuelle faget. Hver elev har rett på inntil 30 min. til presentasjon av tema eller problemstilling og eksaminasjon. Presentasjonen bør ikke utgjøre mer enn 1/3 av eksamenstiden. Karaktergivinga kommer **i tillegg** til de inntil 30 min. som er eleven si tid.

Veiledning.

Elevene har rett til veiledning i forberedelsesdelen og skal møte som til en vanlig skoledag. Skolen sørger for at en lærer er tilgjengelig for elevene for å gi veiledning denne dagen. Normalt er dette faglæreren. Veiledningen har flere formål:

- Å presisere prosedyrer for eksamensgjennomføringen.
- Å klargjøre tema eller problemstilling for elevgruppen.
- Å se sammenhengen mellom temaet eller problemstillingen og læreplanen for faget.
- Å klargjøre vurderingskriteriene for elevene.

Veiledningen skal ikke gi elevene instruksjoner om en bestemt løsningsmåte.

Vurdering og karakterfastsettelse.

Forberedelsesdelen skal ikke inngå i vurderingsgrunnlaget. Det er kompetansen eleven viser under selve lokalt gitt eksamen sensorene skal vurdere. Utdanningsdirektoratet presiserer dette slik i et svar til Utdanningsdirektøren i Aust-Agder nov. 2018:

« - selv om presentasjonen er laget i forberedelsesdelen, skal den **kompetansen eleven viser** når de presenterer under eksamineringen «telle». I fremmedspråk er det f.eks. både viktig

og riktig å vurdere hvordan elevene **snakker** språket (uttale, strategier for å forstå, vokabular osv.).» (Udir's uthevelse.)

Ekstern sensor har hovedansvaret for vurderingen av eleven. Faglærer har plikt til å delta i vurderingen som sensor. Ved uenighet fastsetter ekstern sensor karakteren. Grunnlaget for vurdering av elevsvar er den kompetansen i faget eleven viser i forhold til kompetansemålene i så stor del av faget som mulig. Det er den enkelte elevs kompetanse slik den kommer fram i eksamenssituasjonen som skal vurderes. Det er ekstern sensor som bekjentgjør og begrunner karakterene for elevene. Karakteren skal gis rett etter eksamineringa av hver enkelt elev og altså **ikke** når alle er ferdige med eksamen.

Kvalitetssikring og etterarbeid.

Dokumentasjon.

Sensor gjør notater angående gjennomføring og elevsvar under gjennomføringen. Notatene må oppbevares inntil eventuelle klager er ferdig behandlet. Disse notatene kan bli etterspurt i forbindelse med klage eller som dokumentasjon i forbindelse med formelle feil som kan være gjort.

Listeføring og avlønning.

Skolen har ansvar for å administrere listeføring og avlønning i forbindelse med lokalt gitt eksamen. Ekstern sensor oppgir samtidig skattedata til skolen. Ekstern sensor underskriver karakterlistene ved avslutning av eksamensdagen. Rektor godkjenner karakterlistene. Dersom noen av partene har innsigelser mot gjennomføringen av eksamen, utferdiger rektor protokoll over forholdet og de involverte underskriver protokollen.